

ПОКАНА ЗА

НЕЗАВИСИМИ ВЪНШНИ ЕКСПЕРТИ

За извършване на преглед на активите в сектора на пенсионните фондове в България

Комисията за финансов надзор отправя покана за подаване на предложения относно задачите описани по-долу. Кандидатите ще бъдат избрани от Комисията за финансов надзор въз основа на критериите по раздел 10. Краен срок за подаване на предложения – 18 февруари 2016.

1. Обща информация

С оглед подобряване на координацията на икономическите политики в Европейския съюз (ЕС) Министерски съвет прие през май 2015 г. актуализацията на Националната програма за реформи (НПР). В нея са представени ангажиментите на правителството по отделни политики, в т.ч. тези, отнасящи се до небанковия финансов сектор. В допълнение, на 14 август 2015 г. в брой 62 от Държавен вестник бе обнародван Закон за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници (ЗВПКИИП). В § 10 от Преходните и заключителните разпоредби на този закон са изложени задачите, които Комисията за финансов надзор (КФН) трябва да изпълни в сътрудничество с европейските надзорни органи.

Съответно КФН ще предприеме действия за засилване на надзора и законодателството, регламентиращо сектора на пенсионните фондове и застрахователния сектор (раздел 2.2 от НПР). Наред с другите мерки от областта на политиката, НПР предвижда извършването, с помощта на независими трети лица, на преглед на активите на пенсионните фондове, в т.ч. преглед на рисковете на пенсионните фондове в съответствие с разпоредбите на приложимата правна рамка и, след това, идентифициране на основните рискове, които не са били обхванати или не са били напълно обхванати от нормативната уредба.

Прегледите на активите на пенсионните фондове ще се извършат в съответствие с действащото законодателство от независими външни лица (независими външни експерти, извършващи прегледите) с висока професионална репутация и международен опит .

Прегледът ще се извършва под контрола на Управляващия комитет (УК), който включва представители от КФН, Министерството на финансите (Наблюдател), Българската народна банка (Наблюдател) и от международни организации – Европейската комисия (Наблюдател) и Европейски орган за застраховане и професионално пенсионно осигуряване (ЕОЗППО, член на УК).

След съгласуването на номинацията с УК, КФН избра консултант, наричан по-долу Ръководител проекти (РП), който ще осигури хармонизирано прилагане на методологията на прегледа от независимите външни експерти, които ще извършат прегледите, както и сходно третиране на пенсионноосигурителните дружества и пенсионните фондове от страна на съответните независими външни експерти.

Прегледът обхваща универсалните, професионалните и доброволните пенсионни фондове в България. В него не се включват фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми. Очаква се прегледите да започнат в началото на април и да приключат до 30 юни 2016 г. Контролната/референтна дата за прегледите е 31 март 2016 г.

КФН кани кандидатите да представят предложения относно задачите, предписани в това искане за предложения. Кандидатите ще бъдат избрани от КФН след консултация с УК въз

основа на критериите за подбор, посочени в раздел 10. Ще има период за евентуално изискване на допълнителна информация и евентуални изменения в предложенията.

2. Основни цели на прегледа на активите на пенсионните фондове

Основните цели на прегледа на активите на пенсионните фондове са:

- a) проверка дали са налични активите на пенсионните фондове, съхранявани от банките-попечители;
- b) извършване на оценка на активите в портфейлите на пенсионните фондове в съответствие с разпоредбите на Наредба № 9 на КФН от 19.11.2003 г. за начина и реда за оценка на активите и пасивите на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване и на пенсионноосигурителното дружество, на стойността на нетните активи на фонда, за изчисляване и обявяване на стойността на един дял и за изискванията към воденето на индивидуалните партии (обн. ДВ, бр. 109 от 16 декември 2003 г., в сила от 1 юли 2004 г., изм. и доп., бр. 34 от 27 април 2004 г., бр. 57 от 12 юли 2005 г., бр. 32 от 18 април 2006 г., доп., бр. 86 от 24 октомври 2006 г., доп., бр. 39 от 15 май 2007 г., в сила от 19 май 2007 г., бр. 28 от 14 април 2009 г., бр. 74 от 15 септември 2009 г., в сила от 19 септември 2009 г., изм. бр. 107 от 13 декември 2013 г., в сила от 1 януари 2014 г.);
- c) оценка на това, доколко принципите за признаване и оценка на активите от портфейлите на пенсионните фондове са подходящи съобразно разпоредбите на приложимата правна рамка със специален акцент върху въздействието на операциите и сделките с физически или юридически лица с тесни връзки с фондовете и дружествата, които ги управляват, като се извършва проверка дали са налице инвестиции на пенсионните фондове в ценни книжа, емитирани от лица, свързани с пенсионноосигурителното дружество, управляващо фонда по смисъла на § 1, ал. 2, т. 3 от Допълнителните разпоредби на Кодекса за социално осигуряване;
- d) преглед на рисковете на пенсионните фондове, в съответствие с разпоредбите на приложимата правна рамка и по-нататъшно идентифициране на основните рискове, които не са обхванати или не са изцяло обхванати от нормативната уредба;
- e) осигуряване на по-добра представа и повишаване на осведомеността относно рисковете и уязвимостите на сектора на пенсионните фондове, включително вероятност за потенциално „заразяване“ на останалата част от финансовия сектор и реалната икономика.

Допълнителна информация относно прегледа на активите на пенсионните фондове е предоставена в обществената поръчка, приета с Решение № 818-ОП/16 октомври 2015 г. на председателя на Комисията за финансов надзор.

3. Процес на подбор на независими външни експерти, извършващи прегледа

КФН одобрява списък с независими външни експерти, извършващи прегледите. Критериите за избор на независими външни експерти са изложени в раздел 10.

Всяко пенсионноосигурително дружество избира за участващите пенсионни фондове, които управлява, независим външен експерт от този списък, който да извърши прегледа в съответствие с методологията, разработена от РП и одобрена от КФН.

Изборът на участващия застраховател не обвързва КФН/ заместник-председателя на КФН, ръководещ управление „Застрахователен надзор“.

КФН/ Заместник-председателят на КФН, ръководещ управление „Осигурителен надзор“, назначава в съответствие с приложимата нормативна уредба независим външен експерт, извършващ прегледа.

Всички възнаграждения на независимите външни експерти, произтичащи от извършваните от тях прегледи ще се изплащат от съответните пенсионноосигурителни дружества, които участват в прегледите.

Прегледът на активите на пенсионните фондове ще започне след издаването на съответните актове от страна на КФН/ заместник-председателя на КФН, ръководещ управление „Осигурителен надзор“, в съответствие с българското законодателство.

Пенсионноосигурителните дружества ще предоставят на независимия външен експерт, извършващ прегледа цялата необходима информация. Независимият външен експерт, извършващ прегледа ще предостави на РП и УК цялата необходима информация.

4. Методология

Независимият външен експерт, извършващ прегледа взема предвид приложимата нормативна уредба и приложимите Международни одиторски стандарти (МОС) за извършването на преглед на финансовата информация.

Оценката на активите ще се извърши в съответствие с разпоредбите на Наредба № 9. Ще се изисква оценка и на рисковете, които не са обхванати или не са изцяло обхванати от нормативна уредба .

РП ще разработи, в координация с УК, методология, чиято цел е хармонизираното приложение на методологиите от независимите външни експерти, извършващи прегледа, както и сходно третиране на пенсионноосигурителните дружества и пенсионните фондове от страна на съответните независими външни експерти. Независимите външни експерти, извършващи прегледите, ще трябва да спазват работните процедури, установени в методологията.

5. Обхват на дейността

Прегледът обхваща универсалните, професионалните и доброволните пенсионни фондове в България (вж. Анекс № 1). В него не се включват фондовете за допълнително доброволно пенсионно осигуряване по професионални схеми.

Контролната/референтна дата за прегледите е 31 март 2016 г.

Прегледът обхваща всички съществени активи въз основа на извадка, която е достатъчно голяма и представителна, че да позволи извършването на сериозен анализ. От независимите външни експерти ще се изисква изпълнението на следните задачи:

- реконсилране – от независимите външни експерти се изисква да потвърдят дали са налични активите, съхранявани от банките-попечители;
- надеждност, качество, достатъчност и относимост на данните – от независимите външни експерти, извършващи прегледите ще се изисква извършването на проверки на данните, съдържащи се в информацията, предоставяна на независимия външен експерт от участващото пенсионноосигурително дружество. Въздействието ще бъде изразено в количествени показатели;
- оценка и признаване – от независимите външни експерти, извършващи прегледите ще се изиска извършването на оценка на признаването на активи съгласно международните счетоводни стандарти и тяхното оценяване съгласно разпоредбите на Наредба № 9;
- счетоводни политики – от независимите външни експерти, извършващи прегледите ще се изисква да представят становище за това дали са подходящи счетоводните политики и методологии, използвани от участващото пенсионноосигурително дружество. Въздействието ще бъде изразено в количествени показатели;
- свързани лица – от независимите външни експерти, извършващи прегледите ще се изиска оценката на въздействието на операциите и сделките с физически или юридически лица с тесни връзки с фондовете и дружествата, които ги управляват, като се извършва проверка за инвестиции на пенсионните фондове в ценни книжа, емитирани от лица, свързани с пенсионноосигурителното дружество, управляващо фонда, по смисъла на § 1, ал. 2, т. 3 от Допълнителните разпоредби на Кодекса за социално осигуряване;
- система на управление – от независимите външни експерти, извършващи прегледите ще се изисква да представят становище за това дали системата на управление е подходяща, в т.ч. дали са налице вътрешни контролни механизми и за нейното съответствие с нормативната уредба;
- рискове – от независимите външни експерти, извършващи прегледите ще се изисква преглед на рисковете на пенсионните фондове, в съответствие с разпоредбите на приложимата нормативна уредба и по-нататъшно идентифициране на основните рискове, които не са обхванати или не са изцяло обхванати от нормативна уредба;
- отчети – вж. раздел 8.

От независимите външни експерти, извършващи прегледите, ще се изисква да представят подробности относно методологиите и допусканията, използвани в хода на прегледа.

Прегледът ще се извърши в помещенията на пенсионноосигурителните дружества.

Независимите външни експерти предприемат необходимите стъпки преди началото на работата на място, за да се гарантира, че съответните съпътстващи документи, както и ключовият персонал ще са на разположение в съответното пенсионноосигурително дружество по време на прегледа.

Независимият външен експерт, извършващ прегледа ще информира РП и УК възможно най-скоро за ограниченията в обхвата на работата, които може да е установил преди или по време на прегледа на активите. Независимият външен експерт, извършващ прегледа ще докладва за всякакви опити от страна на пенсионноосигурителните дружества да ограничат обхвата на прегледа или за липсата на съдействие от страна на пенсионноосигурителното дружество. Независимият външен експерт, извършващ прегледа ще се консултира с РП и УК за необходимите действия, дали и как може да продължи прегледът и дали са необходими корекции в обхвата на прегледа или неговите срокове, без това да засяга крайния срок на изпълнение на цялото задание.

Независимият външен експерт, извършващ прегледа работи с надлежната професионална грижа и оценка и определя характера, срока и обхвата на процедурите по прегледа, така че да се вмести в целите, обхвата и контекста на прегледа.

6. Продължителност

Прегледите на независимите външни експерти се извършват в периода от април до юни 2016 г. (3 месеца). Независимите външни експерти, извършващи прегледите приключват своята работа с издаването на окончателни доклади (30 юни 2016 г.).

Датата на издаване на акта на КФН/ заместник-председателя, ръководещ управление „Осигурителен надзор“, е официалната начална дата на прегледа.

Независимите външни експерти, извършващи прегледите установяват контакт със съответното пенсионноосигурително дружество възможно най-скоро с цел да се договори дата за работа на място, но не и преди КФН да даде официален старт на прегледа. Това трябва да се извърши не по-късно от 7 календарни дни от началната дата на прегледа.

7. Надзор

Надзор върху независимите външни експерти, извършващи прегледите ще упражнява РП, като се консултира с УК. РП ще осигури механизъм за въпроси и отговори.

8. Отчети и срокове

Типът на отчет, който се изисква, следва да е във формата съгласно Международен Стандарт за Свързани по Съдържание Услуги 4400.

8.1 План и доклади за напредъка

В началото на прегледа всеки независим външен експерт ще състави план, в който ще опише предложението си за работен план за прегледа, в т.ч. ще разпише в подробности процедурите и сроковете. Планът ще включва подробно указание за прогнозния брой часове, необходим за изпълнение на всеки етап от прегледа.

Плановете ще се представят на РП и УК 14 дни след началната дата на прегледа. Всеки независим външен експерт, извършващ прегледа ще участва в подготвителна среща с РП и УК, за да представи обзор на предлаганата дейност.

Два пъти месечно независимите външни експерти, извършващи прегледите ще представят доклад за напредъка на РП и УК. В него ясно се идентифицира етапа на изпълнение, приложимите констатации и потенциални проблеми.

Във всеки един момент от прегледа независимите външни експерти, извършващи прегледите могат да съставят допълнително писмо, ако бъде преценено, че РП и УК трябва да научат за факти и проблеми, които са или могат да се окажат с неотложен характер или които са от особен интерес и значение за успешното завършване на прегледа.

Докладите за напредъка ще се изготвят на английски език.

Независимите външни експерти, извършващи прегледите ще трябва да са на разположение на РП и УК за обсъждане на междинните резултати в хода на месечните срещи на УК и по време на конферентните разговори.

8.2 Окончателни доклади

Независимите външни експерти трябва, при отчитане на приложимите МОС, да изготвят документация за прегледа и да получат достатъчно подходящи доказателства в подкрепа на констатациите на прегледа и да направят обосновани изводи, на които да стъпи становището относно прегледа.

Независимите външни експерти, извършващи прегледите ще изготвят конкретен и отделен доклад за прегледа за всеки фонд. По-нататъшни указания относно структурата на доклада ще се представят от РП след консултация с УК.

Независимите външни експерти, извършващи прегледите ще представят на РП и УК окончателни доклади до 30 юни 2016 г. Окончателните доклади ще бъдат издадени както на български, така и на английски език.

9. Поверителност

Независимите външни експерти, извършващи прегледите пазят в тайна всяка поверителна информация, получавана от другата страна в хода на прегледите, включително резултатите и крайните продукти. Освен това независимите външни експерти, извършващи прегледите, не трябва да използват в бъдеще информацията, получена от другата страна в хода на прегледите, освен ако не го налага законоустановено или професионално задължение.

Информацията, предоставена от независимите външни експерти, извършващи прегледите, ще се споделя с наблюдатели в УК, без да се нарушават членове 24 и 25 от Закона за Комисията за финансов надзор относно професионалната тайна.

10. Изисквания за независимите външни експерти, извършващи прегледите

10.1 Критерии за допустимост

За да бъдат включени в списъка, независимите външни експерти, извършващи прегледите трябва да отговарят на следните изисквания:

10.1.1. Фирмата не може да бъде Консултант (Ръководител проект) за прегледа и не трябва да принадлежи към групата, към която принадлежи Консултант (Ръководител проект);

10.1.2. Фирмата трябва да има минимум 5 години международен опит в поне 3 държави членки на ЕС в сферата на оценяването и/или одита на пенсионноосигурителни дружества/фондове и/или дружества за управление на активи и/или банки и/или застрахователни/презастрахователни предприятия със съизмерими активи ¹ и/или международен опит в провеждането на прегледи за качество на активите (ПКА) в банковия сектор или прегледи на баланси (ПБ) във финансовия сектор, заявени от правителства, или национални органи или централни банки, съответно ЕЦБ или органи на ЕС;

10.1.3. Екипът на фирмата не трябва да се състои от членове, които са извършили нарушение на Кодекса за застраховането, Закона за независимия финансов одит или Закона за счетоводството през последните 5 години.

10.1.4. Фирмата следва да докаже, че разполага с поне един екип с теоретични познания и минимум 5 години практически опит във финансовия сектор и в оценката и/или одита на пенсионноосигурителни дружества/фондове и/или дружества за управление на активи и/или банки и/или дружества за управление на активи и/или банки и/или застрахователи/презастрахователи със съизмерими активи, което е в съответствие с изискването по точка 10.2.1.

10.2 Назначаване на независими външни експерти за всеки конкретен фонд

10.2.1. За прегледа на всеки конкретен фонд фирмата представя отделен екип, като същевременно има правото да назначи един и същи или различен съдружник/директор/управител за различните участващи фондове. Екипът, необходим за всеки фонд, ще се състои от поне 1 ръководител (съдружник/директор/управител) с експертни познания в прегледа на активи/баланси с поне 5 години професионален опит като регистриран одитор, който носи крайната отговорност за прегледа, 1 експерт/анализатор с права на Сертифициран финансов анализатор или друга международно призната професионална квалификация от сферата на финансите и 3 експерта с поне 3 години практически опит в одита или оценката на пенсионноосигурителни дружества/фондове и/или дружества за управление на активи и/или банки и/или застрахователи/презастрахователи със съизмерими активи.

10.2.2. За да се сключи договор с конкретно пенсионноосигурително дружество за преглед на активите на управляван от него пенсионен фонд, фирмата трябва да отговаря на следните допълнителни изисквания:

1. да не извършва задължителен одит, консултиране или друг вид дейности по отношение на съответното пенсионноосигурително дружество, на групата, към която принадлежи пенсионно осигурителното дружество и пенсионния фонд, който управлява към момента на избора и по време на оценката;
2. да не е извършвала задължителен одит, консултиране или друг вид дейности по отношение на съответното пенсионноосигурително дружество, на групата, към която принадлежи

¹ Активи, които са съизмерими с активите на пенсионните фондове

пенсионно осигурителното дружество и пенсионните фондове, които то управлява през последните 5 години преди прегледа;

3. за фирмата или някой от членовете на екипа не трябва да има съмнения за потенциален конфликт на интереси.

В хода на прегледа на активите независимият външен експерт, извършващ прегледа ще използва поне 1 независим оценител (или служител на независим външен експерт, или нает отделно) с необходимата компетентност съгласно Закона за независимите оценители. Независимият оценител не трябва да е извършвал оценка на активи на съответните пенсионни фондове през последните 5 години и за него не трябва да има съмнения за конфликт на интереси.

Прегледите се подписват и преподписват от международен партньор (т.е. такъв, базиран извън България).

10.3 Документи, които да бъдат изпратени на КФН, и избор

Изборът се основава на оценката на съответствието с критериите за допустимост. За да се гарантира съответствието с установените в точка 10.1 критерии, кандидатите изпращат следните документи:

1. Декларация от законните представители на фирмата за съответствие с изискванията по точки 10.1.1 и 10.1.4 на критериите за допустимост.
2. Подробно писмено описание, подписано от законните представители на фирмата, на опита на фирмата, което отговаря на изискванията на точка 10.1.2., съвместно с декларация, подписана от законните представители на фирмата в потвърждение на точността на информацията.
3. Автобиографии, подписани от съответното лице и от поне един законен представител на фирмата, където са представени подробности за квалификацията и опита на екипа, в съответствие с изискванията на 10.1.4.

10.4. Документи, които да се предоставят на КФН за назначаване на независими външни експерти за всеки конкретен фонд

1. Независимият външен експерт предоставя на КФН автобиография на съдружника или друго(и) лице(а) във фирмата, което отговаря за прегледа и подписването на доклада, заедно с автобиографиите на всички членове на екипа. Автобиографиите включват точна информация и подходящи подробности за типа преглед, извършван от персонала, като в тях се посочват възможностите и способностите за извършване на прегледа, както и подробности относно приложимия конкретен опит. Всяка автобиография следва да се подпише от съответното лице и поне от един законен представител на фирмата.
2. подробен план за това как заявителят предлага да извърши прегледите;
3. подробности за приложимите общи условия;
4. как може да се гарантира поверителността и да се предотврати конфликтът на интереси.

Освен това от кандидатите се изисква да изпратят описание на методологията за ценообразуване, която да се използва при задаването на цени на прегледите. Всички елементи трябва да се изпратят на КФН както на английски, така и на български език.

Анекс № 1

Пенсионни фондове, участващи в прегледа

№	ПЕНСИОНЕН ФОНД
1.	УНИВЕРСАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД „ДОВЕРИЕ“
2.	ПРОФЕСИОНАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД „ДОВЕРИЕ“
3.	ДОБРОВОЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД „ДОВЕРИЕ“
4.	УНИВЕРСАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД „ДСК-РОДИНА“
5.	ПРОФЕСИОНАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД „ДСК-РОДИНА“
6.	ДОБРОВОЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД „ДСК-РОДИНА“
7.	УНИВЕРСАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД „СЪГЛАСИЕ“
8.	ПРОФЕСИОНАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД „СЪГЛАСИЕ“
9.	ДОБРОВОЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД „СЪГЛАСИЕ“
10.	ЕН ЕН УНИВЕРСАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД
11.	ЕН ЕН ПРОФЕСИОНАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД
12.	ЕН ЕН ДОБРОВОЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД
13.	„УНИВЕРСАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД-БЪДЕЩЕ“
14.	„ПРОФЕСИОНАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД-БЪДЕЩЕ“
15.	„ДОБРОВОЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД-БЪДЕЩЕ“
16.	УНИВЕРСАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД „ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ“
17.	ПРОФЕСИОНАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД „ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ“

18.	ДОБРОВОЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД „ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ“
19.	УНИВЕРСАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД „ЦКБ-СИЛА“
20.	ПРОФЕСИОНАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД „ЦКБ-СИЛА“
21.	ДОБРОВОЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД „ЦКБ-СИЛА“
22.	ЗАДЪЛЖИТЕЛЕН УНИВЕРСАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД „АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ“
23.	ЗАДЪЛЖИТЕЛЕН ПРОФЕСИОНАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД „АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ“
24.	ДОБРОВОЛЕН ПРОФЕСИОНАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД „АЛИАНЦ БЪЛГАРИЯ“
25.	УНИВЕРСАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД „ТОПЛИНА“
26.	ПРОФЕСИОНАЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД „ТОПЛИНА“
27.	ДОБРОВОЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД „ТОПЛИНА“